

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Talouskehitys, sääntelyuudistukset ja pankkiunioni

Itä-Suomen OP-liittojen syysliittopäivät Vierumäellä
5.11.2014

Pentti Hakkarainen, Suomen Pankki

Julkinen

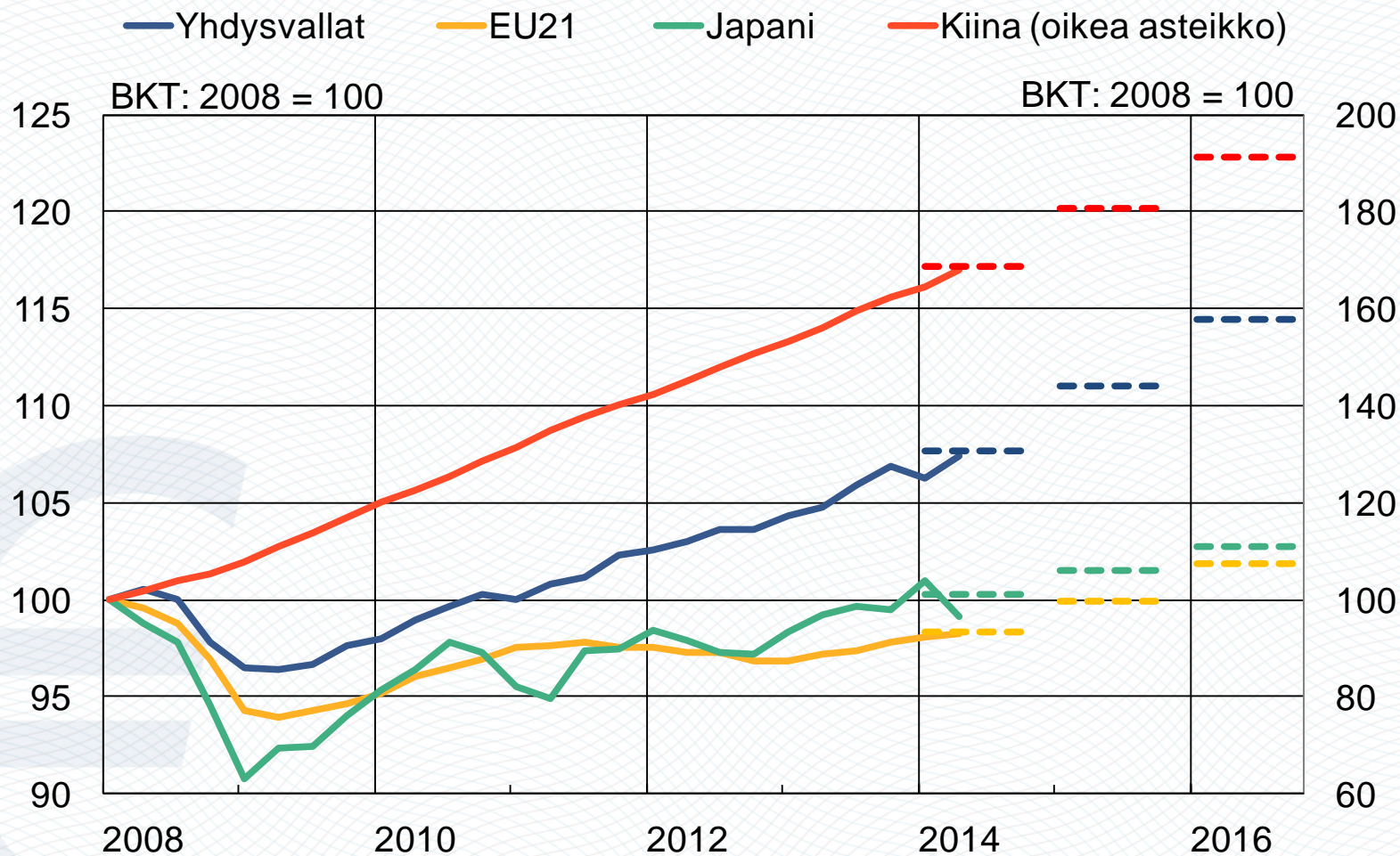
Esityksen sisältö

- Suomen ja euroalueen taloustilanne ja näkymät
- Sääntelyn vaikutukset vähittäispankkitoimintaan
- Pankkiunionin merkitys Suomessa

Suomen ja euroalueen taloustilanne ja - näkymät

Suomen Pankin kasvuennusteita

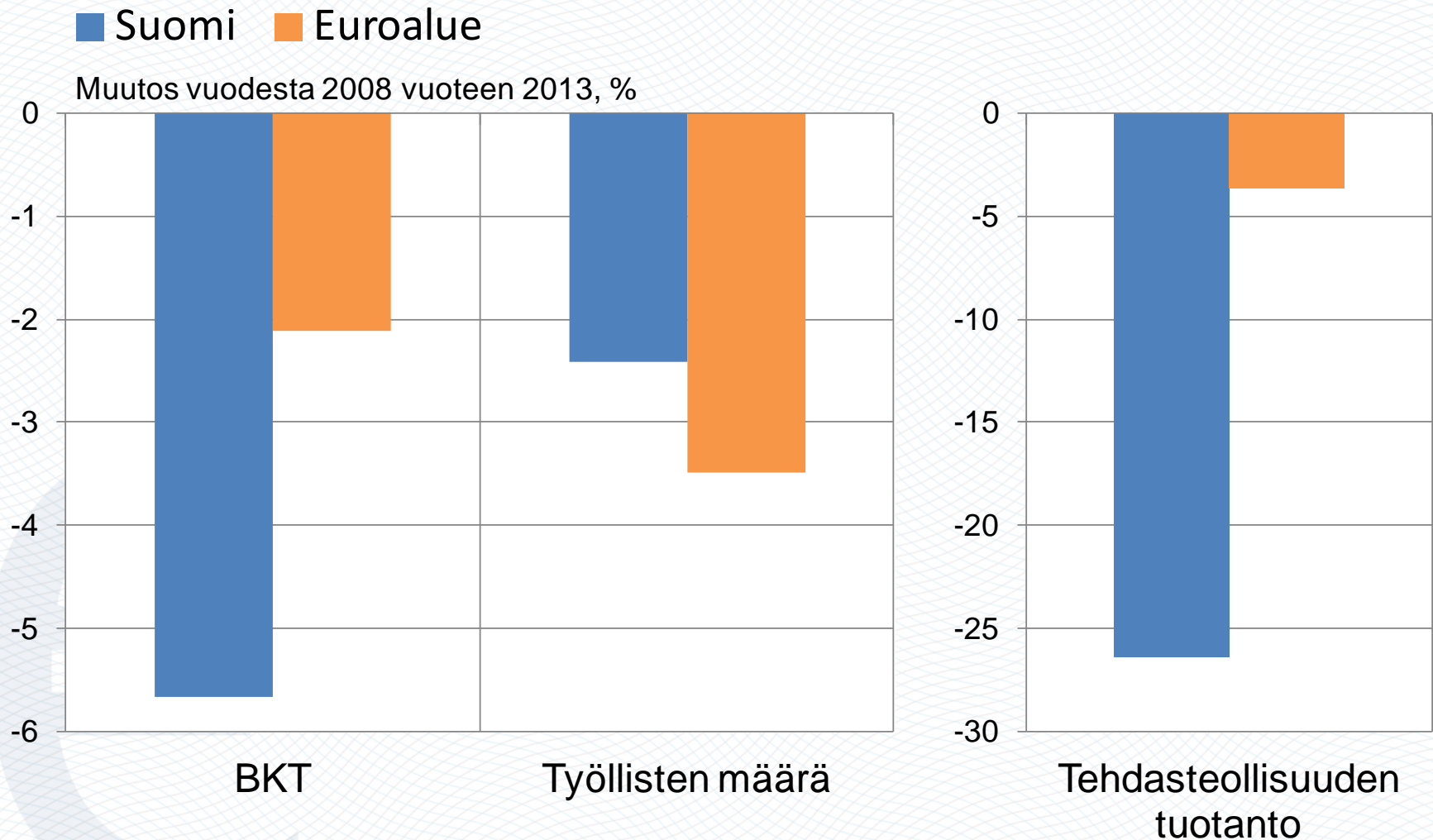

Lähteet: Kansalliset tilastoviranomaiset ja Suomen Pankki.

Euroalueen elpymistä tukevia tekijöitä

- Rahapolitiikka poikkeuksellisen kevyttä
- Finanssipolitiikka ei enää kiristävää
- Luottojen tarjonta parantunut
- Raaka-aineiden hinnat aiempaa matalammat
- Maailmantalous elpymässä
- Euro heikentynyt viime kuukausina
- Työllisyystilanne vähitellen parantunut

Suomessa BKT supistunut enemmän kuin työllisyys

Lähteet: Eurostat ja Euroopan komissio.

27737

Kasvun edellytyksissä ollut hyvää ja huonoa muihin maihin verrattuna

Taloukasvun taustatekijöitä Suomessa v. 2008–

Vahvuuksia

- *Ei voimakasta yksityistä tai julkista velkaantumista ennen kansainvälistä finanssikriisiä*
- *Pankkien tila hyvä*

Heikkouksia

- *Teollisuuden rakennemuutos*
- *Kustannuskilpailukyky heikentynyt*
- *Työikäisen väestön määrä alkanut supistua*

Säätelyn vaikutukset vähittäispankkitoimintaan

Mitä finanssisääntelyn ja -valvonnan uudistuksilla tavoitellaan?

- Finanssikriisien todennäköisyyden ja haittavaikutusten pienentäminen
- Pankkien vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden vahvistaminen
- Liian suuri kaatumaan -ongelman pienentäminen
- Pankkien valvonnan ja kriisinhallinnan tehostaminen ja yhdenmukaistaminen

Uudistusten pohjimmaisena tavoitteena talouskasvun ja hyvinvoinnin edistäminen

- Uudistukset edistävät rahoitusjärjestelmän vakautta
- Finanssikriisien todennäköisyyden ja haittavaikutusten pienentäminen edistää pitkän aikavälin talouskasvua
- Siten uudistuksista hyötyä sekä kansalaisille, rahoituslaitoksille että kansantaloudelle

Uudistuksilla korjataan pankkitoiminnan ylilyöntejä

- Pankkien luotonanto, taseet ja velkaantuneisuus kasvoivat monissa Euroopan maissa liiallisesti 1980-luvulta alkaen
- Kansallisista pankkisektoreista kasvoi liian suuria
- Pankkijärjestelmät eivät enää tukeneet kasvua vaan synnyttivät kuplia ja imivät resursseja
- Uudistuksilla korjataan vääristyneitä kannustimia

Hyvin asiansa hoitaneet pankit hyötyvät sääntelyn uudistuksista

- Uudistukset suosivat taseiltaan vahvoja pankkeja
- Suomalaiset pankit täyttävät kiristyvät vaatimukset pääosin jo nyt
- Uudistukset tasoittavat pelikenttää pienten ja suurten pankkien välillä
- Uudistukset parantavat pankkitoiminnan julkista kuvaa ja yleistä hyväksyttävyyttä

Vähittäispankkitoiminta pysyy Suomessa tärkeänä

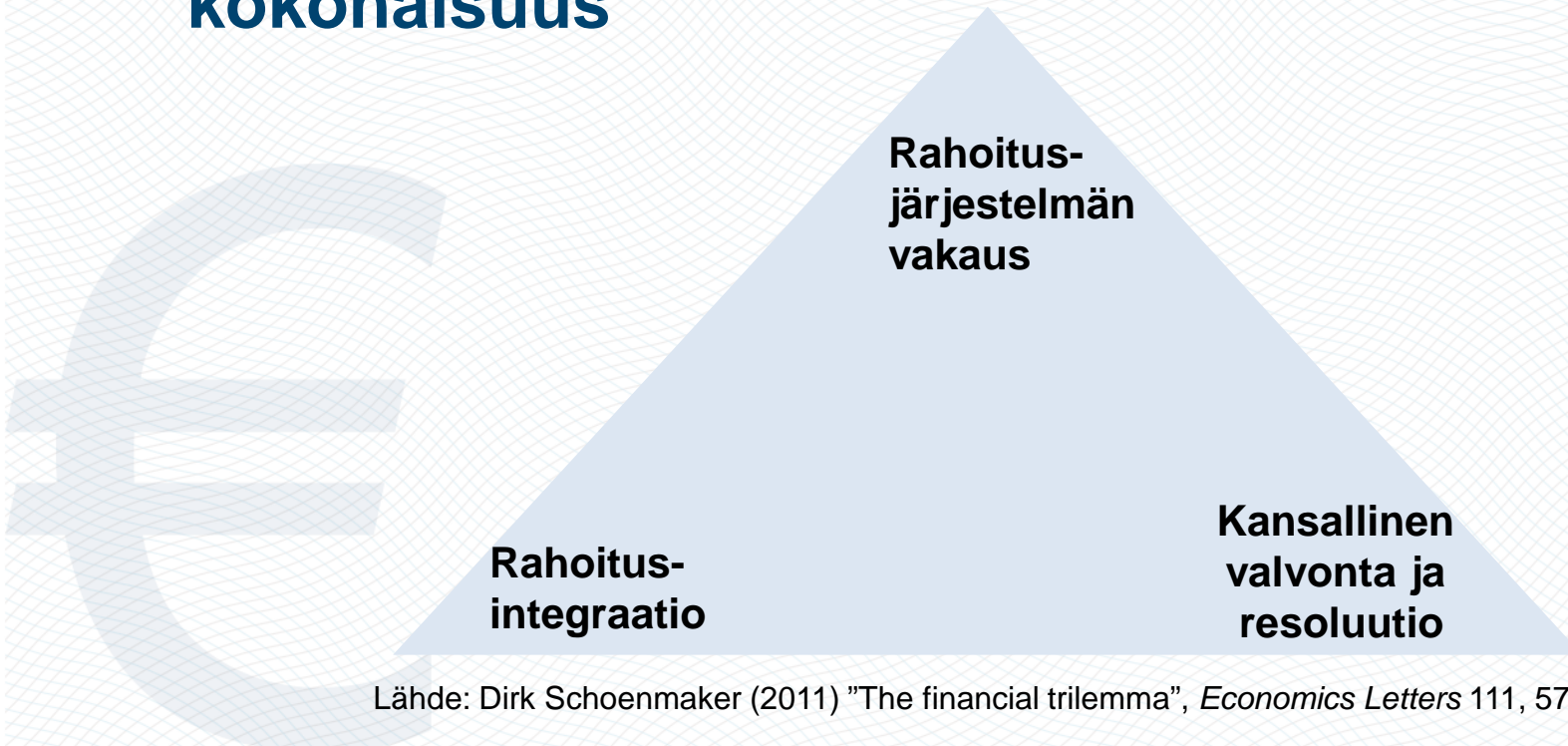
- Suomeen tarvitaan uutta kasvua ja yrittäjyyttä
- Pankit pysyvät tärkeimpinä PK-yritysten rahoittajina
- Pankkien merkitys yritysten luotonantajina on erityisen suuri vaikeissa taloudellisissa olosuhteissa

Pankkiunionin merkitys Suomessa

Vakauden trilemma

- Yhdentyneet rahoitusmarkkinat ja ylikansallinen pankkitoiminta, mutta kansallinen valvonta ja vastuu pankkien kriisinratkaisusta = **epävaka**
kokonaisuus

Lähde: Dirk Schoenmaker (2011) "The financial trilemma", *Economics Letters* 111, 57–59.

Mistä osista pankkiunioni koostuu?

Pankkiunioni

Pankkivalvonta

- Tehokas, ylikansallinen ja yhdenmukainen valvonta

Kriisinratkaisu

- Harmonisoidut ja ylikansallisesti toimivat välineet
- Sijoittajan vastuu (bail-in)
- Toimialan vastuu (rahastot)

Talletussuoja

- Harmonisointi
- Toimialan vastuu (rahastot)

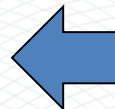
Yhteinen sääntökirja

Pankkituki (bail-out)

- Kallis, poliittisesti latautunut
- Tapauskohtainen poliittinen harkinta

Kun tämä toteutetaan huolella ...

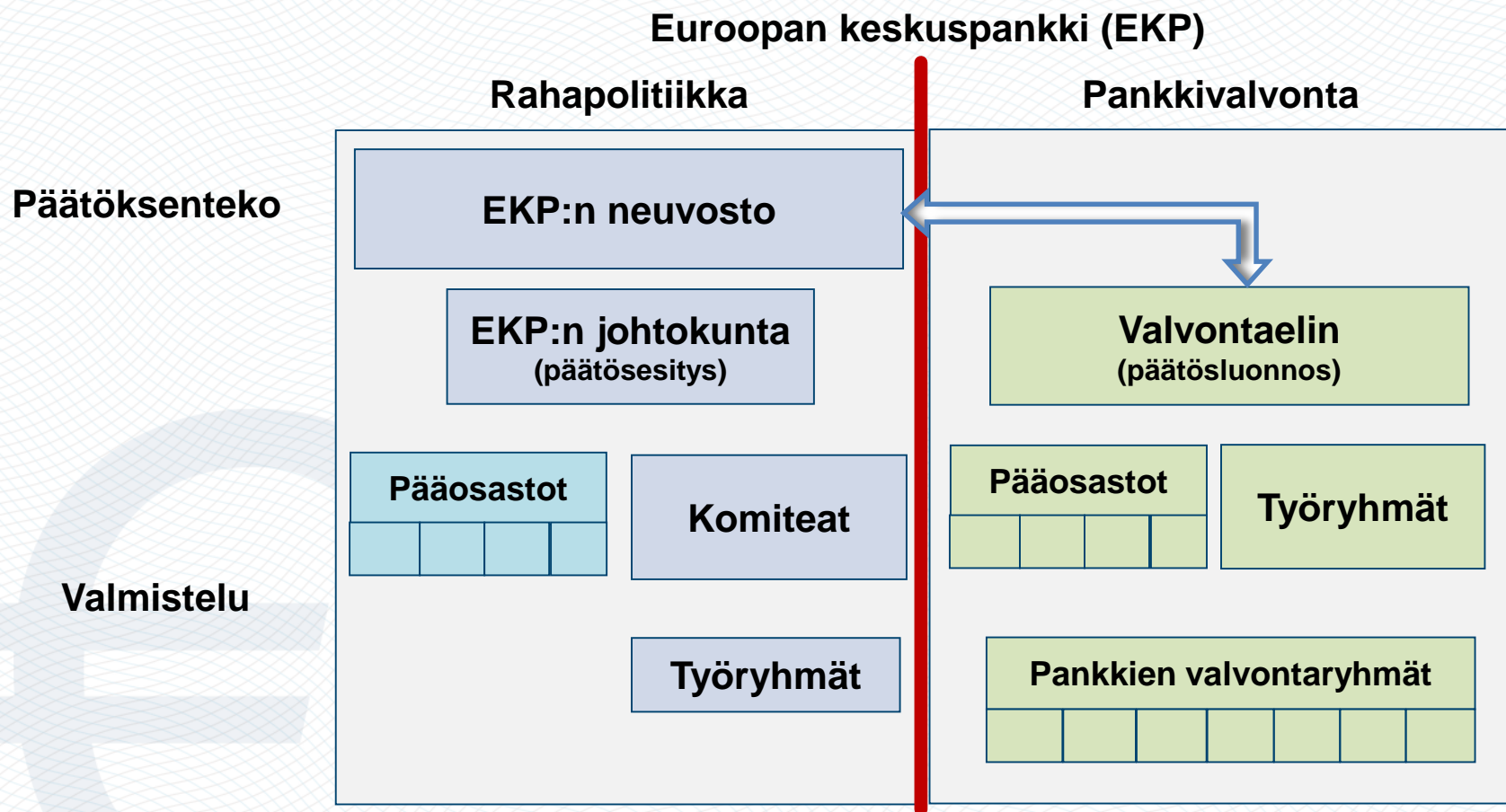

...tämän tarve pienenee merkittävästi!

Yhteinen pankkivalvonta (SSM)

- Eurooppa-neuvosto päätti kesäkuussa 2012 pankkien valvontavastuun siirtämisestä EKP:lle.
 - Yhteistä valvontamekanismia (SSM) koskeva asetus tuli voimaan marraskuussa 2013.
- Koostuu EKP:sta ja kansallisista viranomaisista; saumaton yhteistyö
 - EKP valvoo suoraan 120 suurinta pankkia tai ryhmää
 - Kansalliset viranomaiset valvovat pienempiä pankkeja EKP:n ohjauksessa

Rahapolitiikan ja pankkivalvonnan eriyttäminen EKP:ssa

Yhteisen pankkivalvonnan EKP-organisaatio

- **Valvontaelin** (Supervisory Board) on toiminnassa
 - Pj. Danielle Nouy ja vara-pj Sabine Lautenschläger
 - Jäsen jokaisesta kansallisesta valvojasta
 - Jäsen niistä keskuspankeista, jotka eivät ole valvojia
 - Neljä EKP:n nimittämää jäsentä (mm. Sirkka Hämäläinen)
- EKP perustanut **neljä pääosastoa** valvontatehtävien toteuttamiseen
 - DG I ja DG II: merkittävien pankkien suora valvonta (Stefan Walter, Ramón Quintana)
 - DG III: muiden pankkien välillinen valvonta ja valvonnan yhtenäisyys (Jukka Vesala)
 - DG IV: yhteiset valvontakysymykset ja muiden pääosastojen tuki (Korbinian Ibel)

Kattava arviointi koostui tasearviosta ja stressitestistä

- Kattavassa arvioinnissa selvitettiin pankkien taseiden kunto ja stressattiin niiden vakavaraisuutta ennen EKP:n valvonnan käynnistymistä
- Tavoitteet:
 - Tunnistaa ongelmat ja haavoittuvuudet pankkien taseissa yhdenmukaisin menetelmin
 - Lisätä läpinäkyvyyttä ja parantaa informaation laatua pankkien tilasta
 - Vahvistaa luottamusta euroalueen pankkeja kohtaan

Arviointiin osallistui 130 euroalueen pankkia

- Taseiden loppusumma 22 tuhatta miljardia euroa, eli 81,6 % koko euroalueen pankkisektorin yhteenlasketusta taseesta
- Tasearvion kohteena olevat luottosalkut valittiin riskiperusteisesti
- Arvio kattoi 57 % kohdepankkien riskipainotetuista saamisista

Laajin yhtenäinen arvio Euroopan pankkisektorin tilasta

- Toteutettiin EKP:n ohjauksessa
 - Arvion toteuttivat kansalliset valvojat ja ulkopuoliset asiantuntijat
 - EKP:n sekä kansallisten valvojen laadunvarmistus
- Stressitestin pohjana tasearvio
 - Stressitestissä huomioitiin tasearviossa tehdyt oikaisut
 - Mahdolliset heikkoudet taseen arvostuksissa eivät siis vääristäneet stressitestin tuloksia
- Kolmen vuoden stressitestiskenaario
 - EU:n ja euroalueen tasolla aiempia ankarampi
 - Perusskenaarion pohjana EU:n komission ennuste, heikon kehityksen skenaario perustuu maakohtaisiin shokkeihin

Kattavan arvion tulokset

- Pääomavajeita havaittiin 25 pankissa, yhteensä noin 25 miljardia euroa
- Tasearvion tuloksena 48 miljardin euron heikennys tase-erien arvoihin
- Tasearvion tuloksena järjestämättömiä saamisia 136 miljardia euroa aikaisempaa enemmän
- Heikon skenaarion vaikutus
 - Ydinpääoma väheni 216 miljardia euroa kolmen vuoden aikana ja riskipainotetut saamiset kasvoivat 860 miljardia euroa
 - Tämä tarkoitti CET1-vakavaraisuuden laskua 263 miljardilla eurolla, tasolta 12,4 % tasolle 8,3 % (mediaani)

Kattavan arvion tuloksena 24,6 miljardin euron pääomavaje

Miljardia euroa

30,0

25,0

20,0

15,0

10,0

5,0

0,0

Pääoman lisätarve kattavan
arvion tuloksena

24,6

Vajetta kattavat vuoden 2014
aikana tehdyt
lisäpääomitukset

15,1

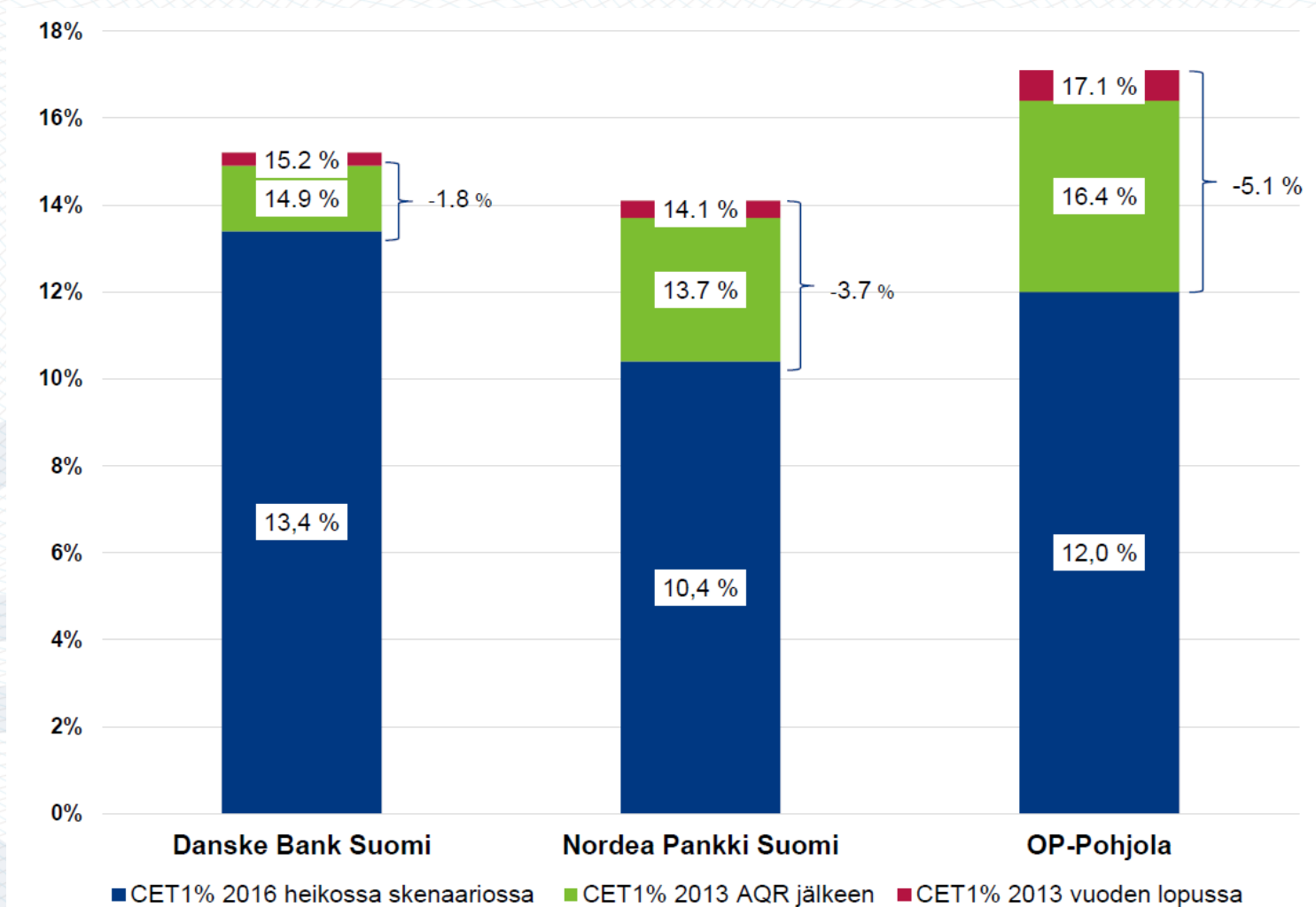
Jäljelle jäävä pääoman
lisästarve

9,5

Kattavan arvion kohteena
olevat pankit hankkineet 49,9
mrd euroa uutta CET1-
pääomaa vuonna 2014, tästä
15,1 mrd euroa kohdistui
pääomavajepankkeihin

Lähde: ECB Aggregate Report on the Comprehensive Assessment

Kattavan arvion vaikutus suomalaispankkien ydinvakavaraisuuteen (CET1%)

Kattavan arvioinnin jatkotoimenpiteet

- EKP toimivaltaisena viranomaisena edellyttää korjaavat toimenpiteet
- **Perusskenaarion** mukaiset pääomavajeet täytettävä **6 kuukaudessa** tulosten julkistamisesta
 - Perusskenaarion kynnyisarvo on 8 % laadultaan parasta ydinpääomaa → selvästi yli vähimmäisvaatimuksen
- **Stressiskenaarion** mukaiset pääomavajeet paikattava **9 kuukaudessa**
 - Stressiskenaarion kynnyisarvo on 5,5 % → voidaan täyttää tietyin rajoituksin myös ensisijaisella lisäpääomalla

Kriisinratkaisu

Elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivi

- ***Elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivi (BRRD) annettiin toukokuussa 2014***
 - Saatettava kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen
 - Sijoittajavastuu voimaan viimeistään 1.1.2016 alkaen
- **Kaikkiin EU-maihin yhtenäiset työkalut ongelmapankin hallittuun alasajoon**
 - sijoittajanvastuu (bail-in) ja toimialan vastuu (rahastot)
- **Merkittävä muutos – ongelmiin ajautuneiden pankkien pelastaminen veronmaksajien varoin ei ”odotusarvo”**

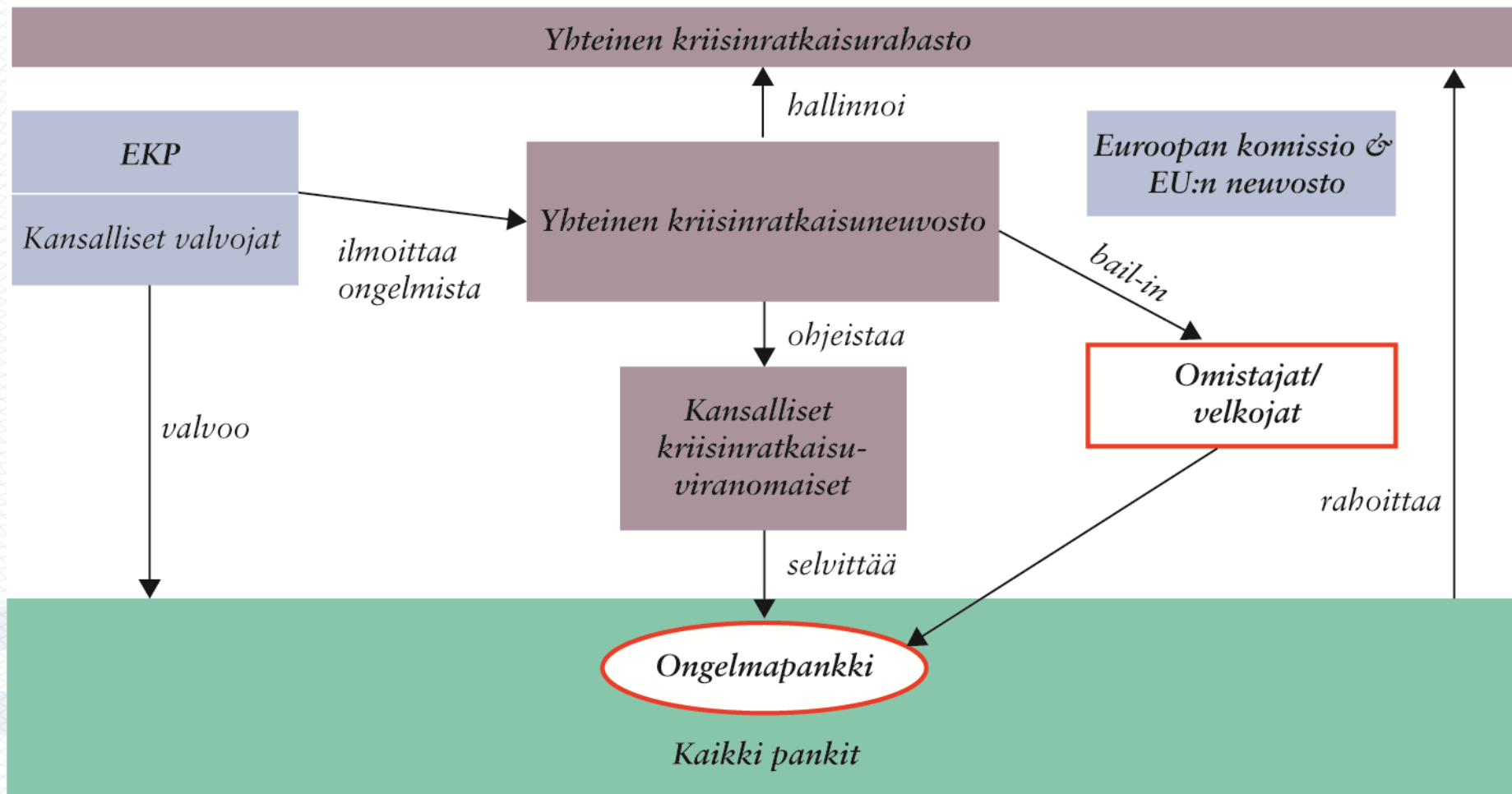
Yhteinen kriisinratkaisumekanismi

- ***Yhteistä kriisinratkaisumekanismia (SRM) koskeva asetus voimaan 19.8.2014***
 - Sovelletaan asteittain, täysmääräisesti voimassa 1.1.2016
- Pankkiunionin toinen keskeinen pilari
 - Keskeisenä elementtinä sijoittajanvastuu
 - Lievittää ns. liian suuri kaatumaan -ongelmaa
- Mahdollistaa ylikansallisen pankin hallitun ja tehokkaan uudelleenjärjestelyn tai alasajon
- Toissijaisena rahoituslähteenä yhteinen kriisinratkaisurahasto

Yhteisen kriisinratkaisumekanismin kattavuus ja työnjako

- *Yhteinen kriisinratkaisumekanismi kattaa kaikki pankkiunionialueen pankit*
- *Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto vastaa*
 1. EKP:n valvonnassa olevien merkittävien pankkien sekä
 2. maiden rajat ylittävien pankkien kriisinratkaisusta.
 - Yhteensä noin 200 pankkia
- *Kansalliset kriisinratkaisuviranomaiset vastaavat*
 - Kaikkien muiden pankkien kriisinratkaisusta (edellyttäen, että yhteistä kriisinratkaisurahastoa ei tarvita)

Yhteinen kriisinratkaisumekanismi

Lähde: Euroopan komissio.

Pankkiunionin hyödyt (1)

- **Yhteiskunnalle:**

- Pankkien ongelmien kustannukset omistajien, sijoittajien ja toimialan vastuulla, eivät veronmaksajien kukkarosta
- Yhteiskunnalle tärkeää pankkitoimintaa pystytään jatkamaan ongelmatilanteissa ja estetään ongelmien leviämistä yhdentyneillä markkinoilla

- **Pankkien asiakkaille:**

- Häiriötilanteissa tavallisten asiakkaiden palveluiden saatavuus entistä turvatumpaa
- Tallettajien asema vahvistuu entisestään
- Tasavertaiset toimintaedellytykset lisäävät pankkikilpailua, mikä parantaa asiakkaiden palvelua ja ehtoja

Pankkiunionin hyödyt (2)

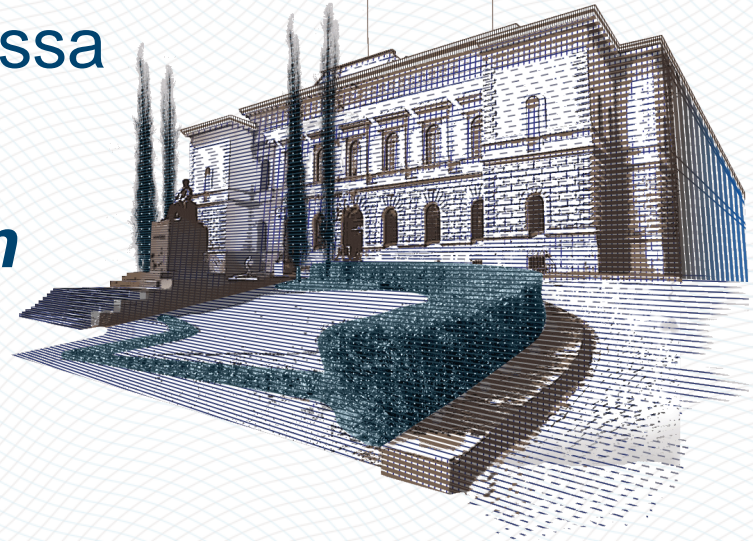
- **Pankeille:**

- Tasavertaiset kilpailuedellytykset parantavat asiansa hyvin hoitavan pankin suhteellista asemaa
- Monikansallisten pankkien valvonta yhdenmukaistuu
- Yhtenäisellä valvonnalla ja keskitetyllä kriisinratkaisulla voi olla vaikutus pankkien rahoituskustannuksiin
- Luottamuksen lisääntyminen pankkiunioniin osallistuvien maiden pankkeihin voi vaikuttaa niiden markkina-arvoon
- Raportointi- ja muu hallinnollinen taakka pienenee

Yhteenveto

- Pankit voivat toimia – ja toimivat – vapaasti yli rajojen kaikkialla EU:ssa
- Pankkien valvonta ja kriisinratkaisu kuitenkin tähän asti kansallista
- Viranomaisvaltuudet saatava samalle tasolle pankkien toimintatavan kanssa

→ ***Pankkiunioni välttämätön***

Kiitos!

